

Eerste bestuursrapportage 2020

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Beleidsmatige hoofdlijnen.....	3
Strategische opgaven	3
Overige beleidsmatige ontwikkelingen	6
Financiële hoofdlijnen	10
Financiële ontwikkelingen.....	10
Financiële aandachtspunten.....	11
Bijlagen	
Bijlage 1. Overzicht begrotingswijzigingen tot de eerste bestuursrapportage	13
Bijlage 2. Overzicht begrotingswijzigingen 1e bestuursrapportage.....	16

Voorwoord

Geachte leden van de raad,

Deze eerste bestuursrapportage 2020 is een bijzondere, vooral door de speciale omstandigheden waaronder wij deze hebben moeten samenstellen. Uiteraard willen wij u goed informeren, maar wij hebben hiervoor noodgedwongen wel een praktische insteek gekozen. In deze rapportage nemen wij u mee in de belangrijkste ontwikkelingen.

Effecten coronacrisis

De coronacrisis heeft veel impact op de samenleving en onze gemeente. Hoe groot die impact is, is op dit moment nog niet in te schatten. Dagelijks houden wij de ontwikkelingen in de gaten en bespreken we de gevolgen voor onze gemeente. Daarbij houden we u zo veel als mogelijk op de hoogte. Dit doen we bijvoorbeeld wekelijks via de raadsinformatiebrieven over corona, waarvan de eerste op 17 maart 2020 verscheen. Voor de zomer informeren we u met een impactanalyse over de risico's en gevolgen van de coronacrisis.

Sinds vrijdag 13 maart jl. werken onze medewerkers zoveel mogelijk thuis vanwege het coronavirus. Alleen medewerkers waarvan hun aanwezigheid cruciaal is in de dienstverlening naar inwoners werken op het gemeentehuis. We zijn bezig met het maken van plannen voor wanneer we weer (deels) op het gemeentehuis kunnen werken. De verdere gevolgen van de coronacrisis voor de organisatie nemen we ook mee in de impactanalyse.

Opzet van de bestuursrapportage

In deze bestuursrapportage gaan wij allereerst op hoofdlijnen in op de stand van zaken betreffende ons beleid, vertaald in de strategische opgaven en overige beleidsmatige ontwikkelingen. Indien van toepassing doen wij u concreet voorstellen om bij te sturen. In het tweede deel van de rapportage gaan wij in op de actuele financiële situatie. Hier presenteren wij de financiële ontwikkelingen uit deze bestuursrapportage. Door het vaststellen van deze rapportage keurt u ook de aanpassing van de begroting goed.

U zult begrijpen dat de opgenomen informatie in veel gevallen een relatie heeft met de coronacrisis.

Tot slot presenteren wij u een aantal bijlagen. Dit betreft de overzichten van de begrotingswijzigingen tot deze eerste bestuursrapportage en uit deze bestuursrapportage. Dit is de detailinformatie van de financiële verwerking van eerder door u genoemde besluiten en voorstellen uit deze rapportage.

Jaarstukken 2019

De jaarstukken zijn in concept gereed. De controle door onze nieuwe accountant moet nog plaatsvinden. Wij zijn verheugd te kunnen melden dat er sprake is van een voorlopig positief resultaat van € 6.043.000. Het lijkt ons goed u hier alvast van in kennis te stellen. De behandeling van de jaarstukken vindt plaats in uw vergadering van 14 juli 2020.

Met vriendelijke groet,

College van burgemeester en wethouders van Buren

Beleidsmatige hoofdlijnen

Bij de beleidsmatige hoofdlijnen geven wij u een inkijk in de belangrijkste bestuurlijke aandachtspunten voor de komende periode. In deze bestuursrapportage presenteren wij deze bij de strategische opgaven, dit zijn specifieke, vaak actuele onderwerpen die extra bestuurlijke aandacht krijgen en de overige beleidsmatige ontwikkelingen. Op de verschillende beleidsterreinen bedrijfsvoering, ruimte en sociaal domein geven wij u inzicht in de belangrijkste ontwikkelingen die van invloed zijn op de realisatie van onze ambities en activiteiten. Het zal u niet verbazen dat de betreffende ontwikkelingen nagenoeg allemaal corona gerelateerd zijn.

Strategische opgaven

Inleiding

In deze paragraaf presenteren wij op hoofdlijnen de voortgang ten aanzien van de zes strategische opgaven. Om u snel inzicht te bieden presenteren wij de stand van zaken door middel van een icoon. De betekenis van de iconen is:

	Niet gestart = de activiteit is nog niet gestart, maar dit past binnen de vastgestelde planning
	In uitvoering = de activiteit is in uitvoering en loopt op schema binnen de gestelde kaders
	Behaald = de activiteit is binnen de gestelde kaders afgerond
	Afwijking - bijsturing = de activiteit loopt uit de pas, bijsturing is noodzakelijk.
	Niet behaald - bijsturing = de geplande realisatie is niet behaald, corrigerende maatregelen zijn noodzakelijk

Is bijsturing noodzakelijk doen wij u bij het betreffende onderdeel een voorstel voor bijsturing.

Strategische opgaven

1. Samen sterk in de regio

Resultaat

De startnotitie SO Samen sterk in de regio hebben wij afgerond. Hierover bent u via de raadsinformatiebrief over de uitvoeringsagenda van het coalitieakkoord geïnformeerd. Het tweede deel van de regioconferentie met alle colleges uit de regio Rivierenland is door de coronacrisis uitgesteld.

Projectplanning

De nota verbonden partijen staat gepland voor behandeling in de raadsvergadering van juli 2020. De SWOT-analyse doen we in het derde kwartaal van 2020. Begin 2021 volgt het plan versterken bestuurskracht. In de tweede helft van 2021 volgt de visie op de gemeente Buren en positionering in de regio.

Opgave budget

Er is een budget van € 8.000 beschikbaar voor het maken van een tweede sterkte-zwakte-analyse (SWOT-analyse) van onze bestuurskracht als gemeente Buren.

2. Kerngericht werken

Resultaat

Het is in verband met de coronacrisis niet mogelijk het aangekondigde onderzoek onder inwoners over kerngericht werken op de geplande manier uit te voeren. Om toch de mening van de inwoners mee te kunnen nemen, houden we gericht een aantal (telefonische) interviewgesprekken. Onder onze medewerkers zetten wij een vragenlijst uit. Geplande bijeenkomsten konden ook niet doorgaan, zoals een gesprek met u over de rol van de gemeenteraad bij inwonersparticipatie. Dit onderdeel nemen we mee in de verdere uitvoering van kerngericht werken.

Projectplanning

Hoewel de coronacrisis wellicht zorgt voor een andere uitwerking van het project, blijft de planning voor het aanleveren van de visie op kerngericht werken op koers. Bij de visie gaan we onder andere in op de planning voor de verdere invoering van kerngericht werken.

Opgave budget

U stelde voor 2019 € 50.000 beschikbaar voor het project Kerngericht werken. Dit is deels doorgeschoven naar 2020. In verband met de coronacrisis kunnen we minder (inwoners)bijeenkomsten organiseren. Naar verwachting betekent dit dat we voor het project minder budget uitgeven dan van tevoren ingeschat. Van de provincie Gelderland kregen we een declaratiebudget van de helft van de uitgaven tot maximaal € 50.000. Als we minder uitgeven kan het tot gevolg hebben dat we een deel van het voorschot moeten terugstorten. Bij de tweede tussenrapportage komen we hierop terug. Afhankelijk van het vervolg van de coronacrisis kunnen de lagere uitgaven ook gelden voor het budget van € 50.000 dat u via het besluit over het coalitieakkoord 2020-2022 beschikbaar stelde voor kerngericht werken.

3. Duurzaamheid

Resultaat

De doelen beschrijven de noodzakelijke beleidsontwikkelingen en gaan (nog) niet in op concrete resultaten. De beleidsontwikkeling verloopt volgens de doelstelling.

Projectplanning

Met de vaststelling van de klimaatvisie Buren 2020, komt ook de eerste realisatieplanning in beeld met als prioriteiten:

- Beleidskader zon 2020 najaar
- Beleid laadpalen 2020 najaar
- RES 1.0 2021 maart
- Beleidskader wind 2021 voorjaar
- Warmtevisie 2021 najaar

Opgave budget

Duidelijkheid over het beschikbare budget komt pas na de besluitvorming over de overhevelingsvoorstellen bij de jaarstukken 2019. Tot eind juni is het begrotingsbudget maatgevend. Wel is vanuit de uitvoeringsagenda van het coalitieakkoord budget beschikbaar gesteld voor formatie voor de uitvoering van de duurzaamheidsopgave in 2020 en 2021. Het gaat dan om:

- Formatieruimte voor de ontwikkeling van beleidsplannen als zon, wind en warmte - budget 2020 € 90.000 en voor 2021 € 125.000 (incidenteel);
- Formatieruimte voor het ontwikkelen van de warmtetransitie - budget in 2020 € 50.000 en voor 2021 € 75.000 (incidenteel).

4. Visie op transformatie Sociaal Domein

Resultaat

In deze crisisperiode is de focus van de medewerkers binnen het sociaal domein gericht op de voortgang van de zorg en de opvang van kwetsbare inwoners.

Projectplanning

Volgens planning zou de visie op de transformatie van het sociaal domein tijdens de raadsvergadering van mei 2020 behandeld worden. Gezien de corona-uitbraak en als gevolg daarvan het verbod om in groepen bij elkaar te komen hebt u besloten om behandeling van de visie uit te stellen naar september 2020. Ervan uitgaande dat deze beperkende maatregelen in juni kunnen worden opgeheven is dat voor nu een realistische planning. Indien de beperkende maatregelen langer voortduren, kan dit ook gevolgen hebben voor deze planning.

Opgave budget

Het traject van de transformatie doorlopen wij binnen onze eigen organisatie, er is geen apart projectbudget.

5. Visie op dienstverlening

Resultaat

De startnotitie is vastgesteld middels de raadsinformatiebrief van 8 april 2020.

Projectplanning

De startnotitie is vastgesteld.

- Visie - eind 2020 - conform planning;
- Uitvoeringsprogramma - 2021 - conform planning;
- Fysieke optimalisatie loketfunctie - 2021 - conform planning, zal naar verwachting in 2020 al starten.

De invoering van de Omgevingswet loopt vertraging op, dit is mogelijk van invloed op verbeteringen in de dienstverlening op het gebied van track & trace.

Opgave budget

In 2020 is bij het coalitieakkoord een bedrag van € 100.000 beschikbaar voor kerngericht werken en de visie op dienstverlening. Het budget is nodig voor een nog te werven projectleider/strategisch adviseur. Deze gaat samen met onze organisatie aan het werk met de organisatieverandering en doorontwikkeling van de strategische opgave (in combinatie met Kerngericht Werken). We gaan toe naar een digitale dienstverlening vanuit de klantbenadering en we zetten in op minder regels en bureaucratie en meer maatwerk, dit vraagt een begeleide verandering van de werkwijze van onze organisatie.

6. Omgevingswet

Resultaat

Na invoering van de wet zullen inwoners merken dat ze meer betrokken worden bij beleidsvorming door onze gemeente, er meer ruimte is om initiatieven te nemen en procedures sneller en meer in overleg zullen verlopen. Met dat eerste is al een start gemaakt, inwoners worden betrokken bij het opstellen van de omgevingsvisie. Daartoe heeft in de periode november 2019 tot maart 2020 een dorpenronde plaatsgevonden. Ook hebben wij de communicatie over de nieuwe en versnelde procedures opgestart door middel van een animatiefilmpje op het internet.

Projectplanning

Eind maart heeft de minister bekend gemaakt dat de inwerkingtreding van de Omgevingswet zal worden uitgesteld. Na de bekendmaking van de nieuwe invoeringsdatum kunnen we de consequenties voor onze gemeente vaststellen. De belangrijkste reden van het uitstel is dat het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO), het digitale loket waar inwoners al hun informatie eenvoudig moeten kunnen inzien en aanvragen kunnen doen, nog niet af is. Het uitstel geeft extra tijd om dit af te ronden en te oefenen met de nieuwe werkprocessen en procedures. Wij gaan daarom voorlopig onverminderd door met de werkzaamheden rond de verbetering van werkprocessen en het maken van de omgevingsvisie en de pilot omgevingsplan. De inkoop van de software om aan te kunnen sluiten op het DSO wordt mogelijk een jaar opgeschoven, maar alleen als de Omgevingswet met minimaal een jaar wordt uitgesteld. Ook kan de coronacrisis gevolgen hebben voor de voortgang van de werkzaamheden, omdat het invloed kan hebben op de mogelijkheid om inwoners te betrekken bij planvorming. Mocht blijken dat we gedurende langere tijd geen bijeenkomsten kunnen organiseren onderzoeken we of we inwoners op alternatieve wijze (bijvoorbeeld digitaal) kunnen betrekken of dat een deel van de werkzaamheden wordt uitgesteld.

Opgave budget

De inkoop van de software om aan te kunnen sluiten op het DSO wordt, als de Omgevingswet met minimaal een jaar wordt uitgesteld, mogelijk een jaar opgeschoven. In dat geval zullen we later dit jaar een overhevelingsvoorstel doen. De hoogte van het bedrag hangt af van de uitkomst van de aanbesteding, maar ligt naar schatting rond de € 50.000 voor 2020.

Mocht de inwerkingtreding van de Omgevingswet met minimaal een jaar worden uitgesteld, dan kunnen we ook de aansluiting van ons eigen zaakstelsel hierop uitstellen. Ook daarvoor doen we in dat geval een overhevelingsvoorstel.

Overige beleidsmatige ontwikkelingen

Bedrijfsvoering

Communicatie

Voorlichting en communicatie zijn een belangrijke rol van de gemeente, vooral tijdens de coronacrisis. Wij informeren onze inwoners en de interne organisatie over de maatregelen. We geven aan waar inwoners en ondernemers terecht kunnen voor informatie en met vragen, bijvoorbeeld over hun gezondheid of de ondersteunende maatregelen voor ondernemers.

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid ontwikkelt op basis van het regionale omgevingsbeeld (wat speelt er in de regio met betrekking tot corona) focuspunten voor communicatie en ontwikkelt indien nodig aanvullende communicatiemiddelen. Deze communicatiemiddelen zetten wij in om onze inwoners te informeren over de maatregelen en duidelijk te maken wat wel en niet kan en mag: via de website, onze social mediakanalen (Facebook, Twitter en Instagram), het gemeentenieuws in de Zakengids, de digitale schermen op 5 plekken langs doorgaande wegen in onze gemeente en deabri's.

De kerncontactambtenaren hebben contact met de verschillende dorpsorganisaties. Zij ondersteunen initiatieven en brengen initiatiefnemers in verbinding met mensen die willen helpen. Samen met de buitengewoon opsporingsambtenaar en de politie vormen zij onze ogen en oren in de samenleving.

ICT

Door de coronacrisis hebben wij direct een aantal zaken aan moeten schaffen. Het gaat hierbij om de functionaliteit voor videoconferentie, digitale handtekeningen en extra laptops en telefoons om het thuiswerken volledig te faciliteren. Ook hebben wij een aantal externe medewerkers moeten faciliteren. Hiernaast zien wij een forse toename van de belkosten, omdat niet alle medewerkers beschikken over een mobiele telefoon. Zij kunnen nu hun belkosten declareren. Het is nog niet inzichtelijk wat de totale kosten bedragen. Op basis van de ervaringen onderzoeken wij of wij in de toekomst alle medewerkers de beschikking geven over een mobiele telefoon in plaats van de vaste telefoon op het gemeentehuis. Ook om het thuiswerken in de toekomst nog beter te kunnen faciliteren. Bij de tweede bestuursrapportage geven wij inzicht in de financiële consequenties.

Huisvesting - Inrichting gemeentehuis

Afhankelijk van de landelijke coronamaatregelen en -adviezen kunnen medewerkers in de toekomst weer in grotere mate werken op ons gemeentehuis. Voor het begeleiden en uitvoeren van die terugkeer werken we aan een plan van aanpak. Het aanpassen van de werkomgeving om de gezondheid van medewerkers te waarborgen wordt onderdeel van dat plan. Voorbeelden zijn het intensiveren van de schoonmaak, het afschermen van werkplekken en het in gebruik nemen van faciliteiten om een onderlinge afstand van anderhalve meter te realiseren. Deze aanpassingen hebben extra kosten tot gevolg. Bij de tweede bestuursrapportage geven wij inzicht in de financiële consequenties.

Personeel en organisatie

Het ziekteverzuimcijfer is niet gestegen ten opzichte van de periode van voor de coronacrisis. Er zijn wel medewerkers die dichtbij in hun familie corona hebben (gehad).

Twee teammanagers hebben een rol in de crisisorganisatie, waardoor zij niet hun team kunnen begeleiden. Collega-teammanagers hebben deze rol overgenomen. Ook is een aantal medewerkers ingezet in de crisisorganisatie. Er is extra ingehuurd, zodat hun dagelijkse werkzaamheden geen grote vertragingen hebben opgelopen. Voor deze extra kosten hebben we bij de provincie subsidie gevraagd en gekregen.

Ruimte

Afval

De Avri maakt extra rondes voor het legen van de afvalbakken en het opruimen van zwerfafval (illegale dumpingen). Eventuele kosten hiervan zijn nog niet in te schatten.

Verder constateren wij een teruggang in de kwaliteit van het onderhoud in de openbare ruimte. Dit wordt veroorzaakt door de onderzetting van personeel (Werkzaam). Het personeel wordt meer ingezet op het terrein van afval en bemensing van de milieustraat. Zie ook de toelichting op de voortgang van de bezuiniging IBOR in het hoofdstuk 'Financiële hoofdlijnen'.

Openbare orde en veiligheid

Vooraf op het gebied van handhaving heeft de coronacrisis een grote invloed en is extra inzet van onze buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) nodig. Dit heeft financiële consequenties. De inzet is afhankelijk van de hoeveelheid werk tijdens de coronacrisis en de duur ervan. Daarom is gekozen voor flexibele inzet. Bij de tweede bestuursrapportage informeren wij u over de extra gemaakte kosten.

Verkeer en vervoer

Voor wat betreft het Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan (GVVP) is het ophalen van de informatie bij onze inwoners (e-spraak) afgerond. De dorpenrondes zijn ook afgesloten, uitgezonderd Lienden (vanwege de coronacrisis). De opgehaalde informatie leggen wij naast de input die inwoners hebben gegeven tijdens de dorpenrondes over de omgevingsvisie. Het GVVP, en vooral de visie rondom mobiliteit, wordt een belangrijk onderdeel van de omgevingsvisie.

Woningbouw

In april 2020 deden we een uitvraag aan drie bureaus om een gemeentelijk woningbouwprogramma op te stellen. Dat programma maken we op basis van onderzoek (cijfers) en ambitie (kwaliteit). Een belangrijk onderdeel daarbij is een afspraak met de corporaties over de voorraad huurwoningen die nodig is om de mensen die van die huurwoningen afhankelijk zijn te huisvesten. Ons streven is om het woningbouwprogramma in december gereed voor besluitvorming te hebben. Onderdeel van de opdracht is meer inzicht te krijgen in de mogelijke gevolgen van de coronacrisis op de woonbehoefte. Naast het opstellen van een woningbouwprogramma, laten we ook om een zogenaamde 'spiegelnotitie' opstellen. In die spiegelnotitie zetten we de gemeentelijke woningbouwambities af tegen de uitkomsten van het regionale woningmarktonderzoek. Dat is nodig om goede afspraken te maken met de regio en provincie over de bouw van woningen in de periode 2020-2030. Die notitie moet voor de zomer klaar zijn om het goede gesprek met de regio en provincie te kunnen voeren. Inzet is in ieder geval om genoeg ruimte te krijgen om in alle kernen meer en gevarieerd te kunnen bouwen.

Sociaal domein

Inhuur voor reguliere taken in verband met corona

De beleidsmedewerkers sociaal domein worden voor een groot deel van hun uren ingezet in het kader van de bestrijding van de coronacrisis. Vooral voor de taken op het gebied van onderwijs, vervoer, jeugd, zorg en sport. Er wordt ingehuurd voor een aantal reguliere taken die geen uitstel kunnen hebben. Bijvoorbeeld de Bibliotheek/Laaggeletterdheid en Zorg/Veiligheid. Het Integraal Huisvestingsplan loopt vertraging op.

Jeugd en Wet maatschappelijke ondersteuning

De gevolgen van de coronacrisis voor de uitgaven zijn voor onze gemeente nog niet te voorzien. Het Rijk heeft samen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) een handreiking opgesteld om (organisaties van) zorgaanbieders te compenseren, indien zij door deze crisis zorg niet kunnen leveren. Dit wordt gedaan om de zorgcontinuïteit te waarborgen tijdens en na deze crisis. Het is nog niet duidelijk op welke wijze de zorgaanbieders gecompenseerd worden, hoeveel middelen hiermee gemoeid zijn en wie deze compensatie gaat betalen.

Regionale samenwerking en dienstverleningsovereenkomst jeugd/Wmo

Samen met de regio(gemeenten) zijn wij de huidige regionale samenwerking en dienstverleningsovereenkomst (DVO) op het gebied van jeugd/Wmo aan het (her)invullen. De opdracht hiervoor is: "Naar aanleiding van de evaluatie DVO willen de gemeenten in 2020 met elkaar in gesprek over de (wijze van) voortzetting van hun samenwerking. Onderdeel van dit gesprek is de wijze waarop de samenwerking wordt vormgegeven, de daarbij behorende afspraken binnen de DVO alsook de wijze van inkoop van de Wmo en de Jeugdhulp". Dit moet eind 2020 afgerond zijn in verband met het opstarten van het inkooptraject in 2021.

Regioplan Beschermd Wonen

Wij verwachten in juli 2020 het regioplan omtrent Beschermd Wonen te behandelen in ons college. Wij zullen u het plan ter behandeling in uw raadsvergadering van september aanbieden. Het plan gaat over de visie, inhoudelijke ontwikkelingen, wijze van samenwerking regionaal en over het verdelen van de financiële middelen en risico's, gezien de middelen voor Beschermd Wonen vanaf 2022 worden gedecentraliseerd.

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)

Om zelfstandige ondernemers, die door het coronavirus in financiële problemen zijn geraakt, te helpen heeft de overheid de tijdelijke overbruggingsregeling voor zelfstandig ondernemers (Tozo) in het leven geroepen. Het Rijk heeft onze gemeente een voorschot beschikbaar gesteld van ruim € 2.582.000. De maatregel moet ervoor zorgen dat ondernemers die in deze tijd (tijdelijk) zonder werk en inkomen komen te zitten toch van inkomen worden voorzien. Dit wordt gedaan door middel van twee instrumenten: Het tijdelijk bieden van een inkomen van maximaal € 1.500 per maand en de mogelijkheid tot het verstrekken van een lening voor bedrijfskapitaal tot net iets meer dan € 10.000. Het Rijk heeft toegezegd de volledige kosten voor deze maatregel te gaan vergoeden.

De uitvoering van de regeling valt onder de verantwoordelijkheid van onze gemeente. Wij voeren dit uit voor de inwoners van Buren en Neder-Betuwe. We hebben alleen al voor onze eigen gemeente medio mei 536 aanvragen ontvangen. De verwerking van de aanvragen en vragen van ondernemers hebben een grote impact op onze organisatie. Wij worden hierbij ondersteund door collega's uit Neder-Betuwe.

Financiële hoofdlijnen

In dit hoofdstuk presenteren wij het financiële meerjarenbeeld van onze gemeente. Hier geven wij inzicht in de belangrijkste ontwikkelingen en het saldo van onze meerjarenbegroting.

Financiële ontwikkelingen

Inleiding

In deze paragraaf presenteren wij de samenvatting van alle bekende financiële mutaties per programma en het effect daarvan op het verwachte financiële resultaat 2020. Ook lichten we de financiële mutaties op hoofdlijnen verder toe.

Ontwikkeling begrotingssaldo

In dit overzicht ziet u op hoofdlijnen het verloop van de begroting. De begrotingswijzigingen die wij op basis van uw besluitvorming verwerkt hebben tot deze eerste bestuursrapportage lichten wij in bijlage 1 toe. De nadere informatie over de mutaties uit deze bestuursrapportage presenteren wij in bijlage 2. Op basis hiervan houdt u inzicht in het verloop van de begroting en de verschillende standen die wij in de planning en control-publicaties presenteren.

	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Vastgesteld saldo begroting	358	395	35	-139
Mutaties tot eerste bestuursrapportage	258			
Saldo begroting na wijziging	616	395	35	-139
Mutaties eerste bestuursrapportage				
Programma Bedrijfsvoering	-205			
Programma Inwonerszaken	-111			
Programma Ruimte	-101			
Saldo mutaties eerste bestuursrapportage	-417			
Saldo begroting na eerste bestuursrapportage	198	395	35	-139

Toelichting financiële ontwikkelingen

De belangrijkste financiële ontwikkelingen van deze bestuursrapportage lichten wij hierna toe. De wijzigingen hebben vooral betrekking op de financiële vertaling van het coalitieakkoord en de Uitvoeringsagenda 2020-2022. De dekking van deze wijzigingen, door de verhoging van de Onroerende Zaakbelastingen, is al in een eerdere begrotingswijziging opgenomen en maakt onderdeel uit van het 'Saldo begroting na wijziging' in de tabel. Zie bijlage 1 - Overzicht begrotingswijzigingen tot de eerste bestuursrapportage.

In deze bestuursrapportage gaat het om de financiële verwerking van:

1. Coalitieakkoord;
Het gaat hierbij om de correctie van de algemene uitkering, de correctie op de begroting van Werkzaam en het werkprogramma 2020 van de ODR.
2. Het niet uitkeren van dividend door Vitens en de BNG;
3. Verkoop bouwkaavel op de voormalige locatie dorps huis De Groene Eik;
4. Inkomensregelingen - Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers;
Dit betreft de budgettaire neutrale wijziging van de Rijksbijdrage (€ 2.582.000) en uitkeringen aan onze ondernemers op basis van de Tozo-regeling.
5. Uitvoeringsagenda 2020-2022;
Dit heeft een begrotingswijziging tot gevolg voor wat betreft de leesstimulering, het opstellen van de nota economie en het keurmerk veilig ondernemen buitengebied en de leges Omgevingswet.
6. Sporthal Maurik - Bewegingsonderwijs leerlingen Maurik
Hierbij gaat het om de budgettaire neutrale verwerking van de lagere kapitaallasten, waartegenover het doorlopen van de beheervergoeding en het leerlingenvervoer staan.

De wijzigingen lichten wij uitgebreid toe in bijlage 2.

Ontwikkelingen investeringen en reserves

Investerings zijn objecten (bijvoorbeeld gebouwen, wegen) die een langere tijd (langer dan 1 jaar) mee gaan en een bepaalde waarde hebben. Onder investeren wordt verstaan het vastleggen van vermogen in objecten waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt.

De investeringen worden op de balans verantwoord. De lasten voortvloeiende uit de investeringen zoals onderhoud, afschrijvingen, toegerekende rente en verzekeringen behoren tot de jaarlijkse lasten in de begroting.

Het instellen van een reserve en het muteren (storten of onttrekken) is een bevoegdheid van de gemeenteraad. Als we een voorstel doen dan brengen we het verloop van de reserve in beeld.

Investerings

Rijnstraat Ingen

Bij de vervanging van de riolering aan de Rijnstraat in Ingen werden wij geconfronteerd met een asbestverontreiniging onder het asfalt in de wegfundering. Het asbestprotocol schrijft voor dat de werkzaamheden dan gestaakt moeten worden in afwachting van maatregelen. In goed overleg met de ODR is er een plan opgesteld om de funderingslaag gefaseerd te verwijderen, elders in depot te zetten en te behandelen. Door deze werkwijze worden de aanliggende bedrijven niet extra zwaar gedupeerd, kan het werk doorgaan en worden claims van bedrijven voorkomen.

De kosten voor de sanering komen uit op minimaal € 16.600 en maximaal € 36.900 excl. btw. Binnen het beschikbare krediet voor de reconstructie Rijnstraat, Dorpsstraat en Weverstraat is er geen ruimte om deze kosten op te vangen. We onderzoeken of deze kosten kunnen verantwoord worden binnen wegbeheer en/of riolering. Zo niet dan zullen wij een overschrijding op het krediet melden in de tweede bestuursrapportage.

Sporthal Maurik

Op dit moment bevinden we ons nog in de onderzoeksfase. Hierbij gaan we na welke randvoorwaarden, zoals hoeveel m² we willen bouwen, en welke scenario's passen binnen het bestemmingsplan. Dit doen we gebaseerd op de afspraken in het coalitieakkoord.

Vanwege de vertraging die is ontstaan bij de realisatie van de nieuwe sporthal in Maurik vallen de kapitaallasten van € 89.000 in 2020 vrij. Met een gedeelte van deze vrijval dekken we de beheerkosten (€ 38.750) van de gymzaal in Eck en Wiel in verband met het langer open blijven. Verder dekken we hiermee de extra vervoerskosten (€ 20.000) voor bewegingsonderwijs van de leerlingen uit Maurik die in Eck en Wiel gaan gymmen. Het restant zetten we in voor advisering (bijvoorbeeld kostentechnisch) voor de verschillende scenario's.

Financiële aandachtspunten

In deze paragraaf presenteren wij financiële aandachtspunten. Dit betreft onderwerpen die wij nog niet financieel kunnen vertalen, maar die wij wel onder uw aandacht willen brengen. Het betreft vooral financiële onzekerheden en risico's die wij in de loop van het jaar nader kunnen en zullen duiden. In deze bestuursrapportage is er sprake van één aandachtspunt.

Voortgang bezuiniging IBOR Avri 2020

In november 2019 is besloten dat op de werkbegroting van de Avri € 190.000 moet worden bezuinigd. Dit is verwerkt in een aantal maatregelen, zoals het minder maaien van de gazons en de bermen. Dit zorgt voor een vermindering van de beeldkwaliteit. Op basis van de voortgang is te melden dat de bezuiniging van € 190.000 vooralsnog door de Avri wordt gerealiseerd. Er is echter wel sprake van een aantal financiële wijzigingen.

Zo valt de bezuiniging op het maaien van de gazons minder hoog uit, maar dit kan worden verrekend met een overschot binnen de begroting van de Avri. Een aantal maatregelen zoals het maaien van de bermen en het minder snoeien van het bosplantsoen heeft een positiever resultaat dan verwacht, waardoor de bezuiniging op het onderhoud van de hagen is komen te vervallen. Dit was ook de maatregel met het meeste effect op het beeld buiten en de verkeersveiligheid.

Een van de bezuinigingen is het niet afvoeren van het vrijgekomen materiaal bij het schonen van de sloten, maar het klepelen van dit materiaal. Deze bezuiniging zorgt ervoor dat de bermen verhoogd worden. Het afvoeren van het vrijgekomen materiaal is een ander type werkgang met hogere kosten dan klepelen. Dit zorgt er voor dat er extra maatregelen moeten worden genomen om de functie van waterafvoer van de bermen te herstellen. Hier komen nog kosten bij voor onderzoeken van de vrijgekomen grond in verband met de PFAS-maatregelen. Deze werkwijze resulteert naast extra kosten om de bermen te herstellen, ook in een ongunstige Ausgangssituatie voor het verbeteren van de biodiversiteit. Dit is een van de doelstellingen uit het coalitieakkoord. Zonder aanpassing van bovenstaande (huidige) werkwijze is het streven naar biodiversiteit in de bermen gedoemd te mislukken. Bij overleggen met de Avri over de uitvoering van werkzaamheden in 2021 en in aanbestedingen van de werkzaamheden door de Avri besteden wij extra aandacht aan de gevolgen van de gekozen werkwijze (aanvullende ingrepen in bermen en negatief effect op biodiversiteit) en hoe dit anders opgepakt kan worden.

Bijlage 1. Overzicht begrotingswijzigingen tot de eerste bestuursrapportage

Inleiding

In deze bijlage presenteren wij de financiële verwerking van de door u in de periode tussen de vaststelling van de begroting 2020 (november 2019) en deze bestuursrapportage genomen besluiten met financiële consequenties.

Op deze manier kunt u het verloop van de begroting volgen. De stand van de laatst vastgestelde publicatie (programmabegroting 2020) is samen met het resultaat van de begrotingswijzigingen tot de eerste bestuursrapportage (deze bijlage) de beginstand van deze eerste bestuursrapportage.

Overzicht verloop begroting

In dit overzicht ziet u op hoofdlijnen het verloop van de begroting en de begrotingswijzigingen die na de vaststelling van de programmabegroting 2020 in uw raad van november 2019 hebben plaatsgevonden.

	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Vastgesteld saldo begroting	358	395	35	-139
Mutaties tot eerste bestuursrapportage				
Programma Bedrijfsvoering	895			
Programma Inwonerszaken	-335			
Programma Ruimte	-303			
Saldo mutaties tot eerste bestuursrapportage	258			
Saldo begroting na wijzigingen	616	395	35	-139

Toelichting financiële ontwikkelingen

De belangrijkste financiële ontwikkelingen lichten wij hierna per programma toe.

De begrotingswijzigingen tot de eerste bestuursrapportage hebben betrekking op de volgende raadsbesluiten:

1. Coalitieakkoord GB-PCG-CDA 2020-2022 - [raad 21 januari 2020](#);
2. Coalitieakkoord - Verdeling budget strategische opgaven - [raad 21 januari 2020](#);
3. Heffingsverordeningen 2020 - definitieve tarieven OZB 2020 - [raad 28 januari 2020](#);
4. Uitvoeringsprogramma Landschap en biodiversiteit - [raad 3 maart 2020](#).

PROGRAMMA BEDRIJFSVOERING

Taakveld - onderwerp	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Bestuur	-58			
Mutaties reserves	55			
Overige baten en lasten	-2			
OZB niet-woningen	273			
OZB woningen	627			
Totaal mutaties programma Bedrijfsvoering	895	0	0	0

Toelichting belangrijkste ontwikkelingen

Bestuur - verdeling budget strategische opgaven (coalitieakkoord) -58

1. We voeren een SWOT-analyse (sterkte-zwakte-kansen-bedreigingen-analyse) uit in het kader van de strategische opgave 'Samen Sterk in de Regio' en afspraak 4.1 uit het coalitieakkoord 2020-2022. Het benodigde budget hiervoor is € 8.000.
2. Voor de uitbreiding van het aantal fte wethouders reserveren we € 50.000 extra voor 2020. De volgende jaren nemen wij mee in de begroting 2021.

Mutaties reserves - uitvoeringsprogramma Landschap en biodiversiteit 55
Wij hebben het landschapsontwikkelingsplan (LOP) geactualiseerd door het uitvoeringsprogramma Landschap en biodiversiteit 2020-2024 vast te stellen. Zie het programma Ruimte.
Voor de cofinanciering onttrekken wij € 55.000 uit de reserve Omgevingsgerichte uitgaven.

OZB - woningen en niet-woningen - verhoging opbrengsten (coalitieakkoord) 900
Uitvoering raadsbesluit 28 januari jl. om de OZB opbrengst te laten stijgen ter dekking van het nieuwe beleid 2020.

PROGRAMMA INWONERSZAKEN

Taakveld - onderwerp	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Dienstverlening	-50			
Maatwerkdienstverlening 18-	-185			
Samenkracht en burgerparticipatie	-100			
Totaal mutaties programma Inwonerszaken	-335	0	0	0

Toelichting belangrijkste ontwikkelingen

Dienstverlening - verdeling budget strategische opgaven (coalitieakkoord) -50
De strategische opgaven Kerngericht werken en Visie op dienstverlening vragen een omslag in het werken van onze gemeentelijke organisatie. Deze opgaven hebben ook inhoudelijk veel invloed op elkaar. Daarom zetten we voor deze beide opgaven gezamenlijk formatie op organisatieverandering in. Zie ook het taakveld 'Samenkracht en burgerparticipatie'.

Maatwerkdienstverlening 18 - transformatie sociaal domein (coalitieakkoord) -185
We zetten in op de transformatie van het sociaal domein en de implementatie daarvan. De geschatte kosten zijn: Implementatie: € 185.000 (incidenteel 2020), transformatie: € 90.000 (structureel). De extra benodigde middelen vanaf 2021 verwerken we in de begroting 2021.

Samenkracht en burgerparticipatie - uitbreiding formatie (coalitieakkoord) -100
De strategische opgaven Kerngericht werken en Visie op dienstverlening vragen een omslag in het werken van onze gemeentelijke organisatie. Deze opgaven hebben ook inhoudelijk veel invloed op elkaar. Daarom zetten we voor deze beide opgaven gezamenlijk formatie op organisatieverandering in. De kosten hiervan bedragen € 50.000.
Daarnaast gaan we stapsgewijs in onze hele gemeente kerngericht werken. Begin 2021 is het overal ingevoerd. Daarbij werken we met kernambtenaren voor iedere kern. Dit verdelen we in vier deelgebieden, waar ook andere organisaties mee werken. Kernambtenaren zijn de verbinding tussen onze gemeente en inwoners. Dit doen we in eerste instantie binnen de huidige formatie. Wel hebben we een éénmalig implementatiebudget nodig van € 50.000.

PROGRAMMA RUIMTE

Taakveld - onderwerp	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Milieubeheer	-140			
Openb. Groen en (openlucht) recreatie	-63			
Ruimtelijke Ordening	-100			
Totaal mutaties programma Ruimte	-303	0	0	0

Toelichting belangrijkste ontwikkelingen

Milieubeheer - verdeling budget strategische opgaven (coalitieakkoord) Door het beschikbaar stellen van formatie voor de strategische opgave Duurzaamheid en Klimaat is het mogelijk onze duurzaamheidsambities en doelen voor 2030-2050, zoals landelijk en provinciaal (GEA-akkoord) zijn overeengekomen, te realiseren.	-140
Openbaar groen en (openlucht) recreatie - klompenpaden (coalitieakkoord) We houden de klompenpaden duurzaam in stand. Daarvoor reserveren we in 2020 € 7.500 en vanaf 2021 structureel € 23.500. De extra benodigde middelen vanaf 2021 verwerken we in de begroting 2021.	-8
Openbaar groen en (openlucht) recreatie - uitvoeringsprogramma Landschap en biodiversiteit Wij hebben het landschapsontwikkelingsplan (LOP) geactualiseerd door het uitvoeringsprogramma Landschap en biodiversiteit 2020-2024 vast te stellen. Voor cofinanciering van de uitvoeringsagenda is een bedrag van € 55.000 noodzakelijk. Zie ook het programma Bedrijfsvoering.	-55
Ruimtelijke Ordening - formatie projectregisseur (coalitieakkoord) We willen een integrale afweging aan de voorkant en een duidelijke lijn in aanpak van ruimtelijke initiatieven en projecten. Uitgangspunt daarbij is dat de initiatiefnemer betaalt en dat wij als gemeente het proces enkel faciliteren/regisseren. Er is geen capaciteit voor het begeleiden van 'complexe' ruimtelijke initiatieven beschikbaar, terwijl dit wel nodig is. Daarnaast moeten er een aantal belangrijke randvoorwaarden ingevuld zijn, zoals duidelijkheid over het proces, over de regie en standaardisering van bijvoorbeeld voorovereenkomsten. Om dit mogelijk te maken investeren we in de tijdelijke formatie van een projectregisseur.	-100

Bijlage 2. Overzicht begrotingswijzigingen 1e bestuursrapportage

Inleiding

In deze bijlage presenteren wij de verwerking van de financiële mutaties uit deze bestuursrapportage. Allereerst bieden wij het overzicht van het verloop van de begroting en geven wij u inzicht in het actuele saldo van de ramingen van baten en lasten (= het te verwachten rekeningresultaat) na vaststelling van deze bestuursrapportage. In de volgende paragraaf lichten wij de financiële ontwikkelingen op hoofdlijnen toe.

	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Saldo begroting tot 1e bestuursrapportage	616	395	35	-139
Mutaties eerste bestuursrapportage				
Programma Bedrijfsvoering	-205			
Programma Inwonerszaken	-111			
Programma Ruimte	-101			
Saldo mutaties eerste bestuursrapportage	-417			
Saldo begroting na eerste bestuursrapportage	198	395	35	-139

Toelichting financiële ontwikkelingen

Wij presenteren de voorgestelde wijzigingen per programma. De wijzigingen hebben vooral betrekking op de financiële vertaling van het coalitieakkoord en de Uitvoeringsagenda 2020-2022.

Door het vaststellen van deze bestuursrapportage keurt u op basis van uw budgetrecht de wijzigingen van de begroting goed en worden de betreffende budgetten aangepast.

Programma Bedrijfsvoering

Taakveld - Onderwerp	Mutatie 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023
Algemene uitkering - Correctie voorschot BTW (coalitieakkoord)	-145	0	0	0
Treasury - Dividenduitkering Vitens en BNG	-60	0	0	0
Totaal mutaties programma Bedrijfsvoering	-205	0	0	0

Toelichting mutaties programma Bedrijfsvoering

Algemene uitkering - Correctie voorschot BTW (coalitieakkoord) -145

Sinds de introductie van het btw-compensatiefonds (BCF) hebben niet alle gemeenten gebruik gemaakt van de volledige omvang van het BCF en is het overschot teruggestort in het Gemeentefonds. Wij houden in de begroting al rekening met een gedeelte van dit voorschot. Bij de beoordeling van de begroting 2020 heeft de toezichthouder van de provincie aangegeven dat wij met een te hoog bedrag rekening houden. Hij baseert zich op de tendens, waarbij het overschot van het BCF steeds verder afneemt. Dat wij een buffer aanhouden in het weerstandsvermogen is niet voldoende. We moeten de algemene uitkering met € 145.000 verlagen. Deze correctie is eerder meegenomen in het coalitieakkoord.

Treasury - Dividenduitkering Vitens en BNG -60

Dit jaar keren Vitens en de BNG geen dividenduitkering uit. Voor onze gemeente betekent dit een nadeel van € 60.000.

Programma Inwonerszaken

Taakveld - Onderwerp	Mutatie 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023
Begeleide Arbeidsparticipatie - Werkzaak (coalitieakkoord)	-81	0	0	0
Inkomensregelingen - Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers	0	0	0	0
Media - Begeleidingskosten leesstimulering	-10	0	0	0
Onderwijsbeleid en leerlingzaken - vervoer bewegingsonderwijs gymonderwijs	-20	0	0	0
Totaal mutaties programma Inwonerszaken	-111	0	0	0

Toelichting mutaties programma Inwonerszaken

Begeleide Arbeidsparticipatie - Werkzaak (coalitieakkoord) -81

Met ingang van 1 januari 2020 is de verdeelsystematiek van de inleenvergoeding gewijzigd. Werkzaak verzuimde om deze kosten goed op te nemen in haar begroting. Hierdoor ontstond voor 2020 een tekort in de begroting van Werkzaak. Dit drukte onevenredig zwaar op de gemeente Tiel. Tiel heeft daarom om een andere kostenverdeling wat betreft de inleenvergoeding gevraagd. Het AB besloot hierop in november 2019 om het tekort in de begroting van Werkzaak voor het jaar 2020 te verdelen over alle deelnemers. Voor onze gemeente betekent dit een stijging van de kosten bedrijfsvoering Werkzaak met € 81.000. Deze correctie is eerder meegenomen in het coalitieakkoord.

Inkomensregelingen - Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers 0

In het kader van de coronamaatregelen stelt het Rijk onze gemeente een bedrag van € 2.582.000 beschikbaar voor de ondersteuning van zelfstandige ondernemers via de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo). Wij zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de regeling en ramen eenzelfde bedrag aan uitgaven. De begrotingswijziging is budgettair neutraal.

Media - Begeleidingskosten leesstimulering -10

Wij hebben de Uitvoeringsagenda 2020-2022 vastgesteld. Een onderdeel op deze agenda is de begeleidingskosten leesstimulering.

Na de zomer van 2020 (voor november) leggen we u scenario's voor met betrekking tot leesstimulering. Voor het uitwerken van de diverse scenario's en begeleidingskosten is een werkbudget van € 10.000 nodig.

Onderwijsbeleid en leerlingzaken - vervoer bewegingsonderwijs gymonderwijs -20

Vanwege de vertraging die is ontstaan bij de realisatie van de nieuwe sporthal in Maurik moeten wij extra kosten maken voor het vervoer van de leerlingen uit Maurik die in Eck en Wiel gaan gymmen. Wij ramen de extra lasten op € 20.000.

Programma Ruimte

Taakveld - Onderwerp	Mutatie 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023
Beheer overige gebouwen/gronden - Verkoop bouwkaavel Zoelmond	130	0	0	0
Economische ontwikkeling - Keurmerk veilig ondernemen buitengebied	-25	0	0	0
Economische ontwikkeling - Opstellen nota Economie	-10	0	0	0
Onderwijshuisvesting - Sporthal Maurik en gymzaal Eck en Wiel	20	0	0	0
Ruimtelijke ordening - Leges omgevingswet	-10	0	0	0
Wonen en bouwen - Werkprogramma ODR 2020 (coalitieakkoord)	-206	0	0	0
Totaal mutaties programma Ruimte	-101	0	0	0

Toelichting mutaties programma Ruimte

Beheer overige gebouwen/gronden - Verkoop bouwka­vel Zoelmond 130

De voormalige locatie van dorpshuis De Groene Eik in Zoelmond is verkocht als bouwka­vel voor de bouw van een vrijstaande woning. De netto grondopbrengst, na aftrek van btw, kada­sterkosten etc. bedraagt € 200.000. Dit bedrag moet nog worden gecorrigeerd met de verko­p­kosten, kosten voor bouwrijp maken van de ka­vel, kosten voor woonrijp maken (nadat de woning is gebouwd) en overige kosten. Alles bij elkaar geraamd op € 40.000. De netto opbrengst bedraagt € 160.000. In de begroting is een taakstelling opgenomen van € 30.000, zodat het verwachte incidentele voordeel € 130.000 bedraagt.

Economische ontwikkeling - Keurmerk veilig ondernemen buitengebied -25

Wij hebben de Uitvoeringsagenda 2020-2022 vastgesteld. Onderdeel hiervan is het Keurmerk Veilig Ondernemen buitengebied. Aansluitend bij de prioriteit Veiligheid in het buitengebied zetten we in 2020 specifiek in op het buitengebied door middel van het Keurmerk Veilig Ondernemen Buitengebied. Voor dit project is in 2020 eenmalig € 25.000 nodig. Hiervan is € 10.000 voor de uitvoering en € 15.000 voor de ambtelijke begeleiding.

Economische ontwikkeling - Opstellen nota Economie -10

Op de Uitvoeringsagenda 2020-2022 staat voor 2020 het opstellen van een nota Economie. Het doel hiervan is de kracht van Burense ondernemers optimaal in te zetten in kansen voor onze gemeente. Om de nota op te stellen is werkbudget van € 10.000 nodig.

Onderwijshuisvesting - Sporthal Maurik en gymzaal Eck en Wiel 20

Vanwege de vertraging die is ontstaan bij de realisatie van de nieuwe sporthal in Maurik vallen de geraamde kapitaalasten in 2020 vrij. Met deze vrijval (€ 58.750) dekken we de beheerkosten (€ 38.750) van de gymzaal in Eck en Wiel in verband met het langer open blijven. Verder dekken we de extra vervoerskosten (€ 20.000, zie taakveld Onderwijsbeleid en leerlingenzaken) voor bewegingsonderwijs van de leerlingen uit Maurik die in Eck en Wiel gaan gymmen.

Ruimtelijke ordening - Leges omgevingswet -10

Op de door ons vastgestelde Uitvoeringsagenda 2020-2022 staan de leges Omgevingswet. We gaan met het oog op de nieuwe Omgevingswet kijken naar nieuwe mogelijkheden voor de leges. Voor het onderzoek is een budget van € 10.000 nodig.

Wonen en bouwen - Werkprogramma ODR 2020 (coalitieakkoord) -206

De kosten van de werkzaamheden van de ODR stijgen. Dit betekent voor onze begroting een tekort van € 206.402. Afgelopen jaren was de stijging van het aantal afgegeven vergunningen hiervoor de belangrijkste reden. Daarnaast spelen de volgende redenen een rol:

1. Meer kleine vergunningen;
2. Steeds strengere kwaliteitseisen vanuit het Rijk;
3. Incidentele projecten vanuit het Rijk of provincie opgelegd: breedplaatvloeren, brandveiligheid gevels, PAS en PFAS
4. Nieuwe taken, zoals indirecte lozingen;
5. Inspelen op nieuwe wetgeving;
6. Loonkosten stijging.

Het extra benodigde bedrag was al voorzien en is meegenomen in het coalitieakkoord.